

**พฤติกรรมการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติของบรรณารักษ์
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ทวิมา ฐิติภูมิเดชา¹**

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ พฤติกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาและอุปสรรคการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาวิเคราะห์ได้ 65 ฉบับ (70.65%) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำไปทดลองกับกลุ่มผู้ใช้ที่มีคุณสมบัติเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.99 และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ผู้ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ รองลงมาเป็นบรรณารักษ์ ซึ่งมีอายุมากกว่า 25 ปี จนถึง 30 ปี มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงานห้องสมุด 1-5 ปี มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 5-10 ปี และมีประสบการณ์การใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติมากกว่า 1-5 ปี

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

2) ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ส่วนใหญ่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Alice for Windows โดยจัดหา ใช้งาน และรับผิดชอบระบบงานบริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศในการดำเนินงานห้องสมุดเป็นหลัก ด้วยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายชนิด Microcomputer โปรแกรมระบบปฏิบัติการ Windows NT และใช้ซอฟต์แวร์ Microsoft Office Access ในการจัดการฐานข้อมูล

3) ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่เรียนรู้วิธีการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติจากการที่บริษัทส่งเจ้าหน้าที่มาอบรมให้กับบุคลากร มีการใช้งานระบบห้องสมุดอัตโนมัติด้วยการใช้เมนูคำสั่ง เลือกการแสดงผลรายงานการบันทึกข้อมูลด้วยวิธีอ่านผลการแสดงข้อมูลจากหน้าจอ มีการสร้างฐานข้อมูลเพื่อการใช้งานครั้งแรกด้วยการบันทึกข้อมูลใหม่ เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาระบบห้องสมุดอัตโนมัติเมื่อเกิดปัญหาในการใช้งานโดยปรึกษาผู้ดูแลระบบห้องสมุดตนเอง มีการเลือกใช้โทรศัพท์ในการติดต่อกับผู้ดูแลระบบ/ตัวแทนของบริษัทได้อย่างรวดเร็วที่สุดเมื่อต้องการรับคำปรึกษา นอกจากนี้ได้มีการมอบหมายให้บุคลากรห้องสมุดประเภทนักวิชาการคอมพิวเตอร์เป็นผู้ดูแลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และมีการดูแลและบำรุงรักษาระบบทุกครั้งเมื่อเกิดข้อขัดข้อง

4) ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ระบบงานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ระบบงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และระบบงานยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ ยกเว้นระบบงานวารสาร มีความพึงพอใจการใช้อยู่ระดับน้อย และระบบงานสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ มีความพึงพอใจการใช้อยู่ระดับมาก เมื่อจำแนกตาม ตัวแปรอิสระ พบว่า ความพึงพอใจการใช้งานโดยรวมมีความแตกต่างตามความสำเร็จการศึกษาแต่ละสาขาวิชา และประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน ยกเว้นการใช้งานโดยรวมไม่แตกต่างตามระดับการศึกษาสูงสุด

5) ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ โดยรวมอยู่ระดับน้อย ซึ่งอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ได้แก่ ด้านซอฟต์แวร์ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ด้านฮาร์ดแวร์ ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการบริการของบริษัทตัวแทนจำหน่าย ยกเว้นด้านบุคลากร และด้านการจัดการระบบมีปัญหาและอุปสรรคการใช้อยู่ระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการใช้งานโดยรวมมีความแตกต่างตามระดับการศึกษาสูงสุด ความสำเร็จการศึกษาแต่ละสาขาวิชา และประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน